

- delovno besedilo -

PRAKTIKUM
ZA
PRAVNO UREDITEV JAVNE UPRAVE

gradiva za vaje

Ljubljana, -----

mag. Iztok Rakar

I. JAVNA UPRAVA IN JAVNI SEKTOR

A) NALOGE

1. Definicija pojma javni sektor

Poleg teoretičnih definicij pojma »javni sektor« obstajajo tudi zakonske – primera:

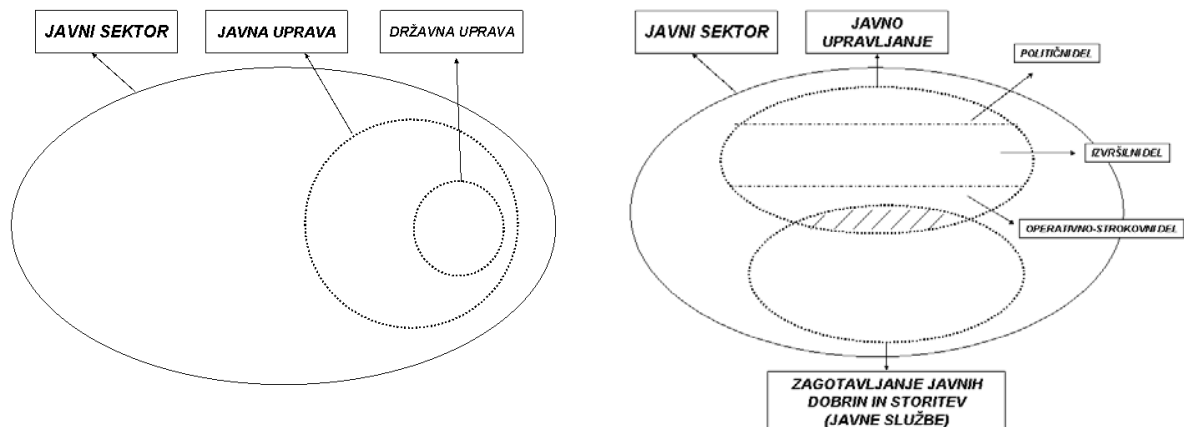
<i>ZAKON</i>	<i>DEFINICIJA</i>
Zakon o javnih financah (ZJF) (3. člen)	<u>javni sektor</u> so neposredni in posredni uporabniki proračuna, ZZZS in ZPIZ, oba v obveznem delu zavarovanja, javni gospodarski zavodi, javna podjetja in druge pravne osebe, v katerih imajo država ali občine odločujoč vpliv na upravljanje <u>neposredni uporabniki proračuna</u> so državni oziroma občinski organi ali organizacije ter občinska uprava <u>posredni uporabniki proračuna</u> so javni skladi, javni zavodi in agencije, katerih ustanovitelj je država oziroma občina
Zakon o javnih uslužbencih (ZJU) (1. člen)	<u>Javni sektor</u> po tem zakonu sestavljajo: – državni organi in uprave samoupravnih lokalnih skupnosti; – javne agencije, javni skladi, javni zavodi in javni gospodarski zavodi; – druge osebe javnega prava, če so posredni uporabniki državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti. Javna podjetja in gospodarske družbe, v katerih ima večinski delež oziroma prevladujoč vpliv država ali lokalna skupnost, niso del javnega sektorja po tem zakonu

1.A Kateri zakon velja za navedene subjekte?

	<i>SUBJEKT</i>	<i>ZJF</i>	<i>ZJU</i>
1.	Stanovanjski sklad RS		
2.	Agencija RS za trg vrednostnih papirjev		
3.	Javno podjetje LPP d.o.o.		
4.	Ministrstvo za notranje zadeve		
5.	Občina Cerknica		
6.	Telekom Slovenije		
7.	Športno in kulturno društvo Utrip		

2. Javni sektor, javna uprava, državna uprava

2.A Pri spodnjih primerih navedi, kam sodi nek subjekt: v javni sektor, javno upravo ali državno upravo? V pomoč naj bosta naslednji shemi:

	<i>SUBJEKT</i>	<i>JS</i>	<i>JU</i>	<i>DU</i>
1.	Upravna enota Maribor			
2.	Ministrstvo za finance			
3.	Državni zbor RS			
4.	Občinski svet Občine Kobilje			
5.	Knjižnica Otona Župančiča			
6.	Vrtec »Najdihojca« Kranj			

3. Pravni subjekti

3.A **Primer:** A kupi hišo od B.

=> Kakšno je razmerje med:

- A in B: _____

- A in hišo: _____

=> Je hiša pravni subjekt? Zakaj? _____

4. Pravne osebe javnega prava

4.A Razvrsti navedene pravne osebe javnega prava v kategorije:

	SUBJEKT	TERITORIALNA	SPRECIALIZIRANA	
			TIPSKA	POSEBNE VRSTE (SUI GENERIS)
1.	Republika Slovenija			
2.	XY pokrajina			
3.	Občina Komenda			
4.	Krajevna skupnost Malečnik-Ruperče			
5.	Združenje občin Slovenije			
6.	Agencija RS za trg vrednostnih papirjev			
7.	Stanovanjski sklad RS			
8.	Univerza v Ljubljani			
9.	Protokolarni servis Brdo			
10.	Odvetniška zbornica Slovenije			
11.	Slovenska akademija znanosti in umetnosti (SAZU)			

4.B Opredeli skupne značilnosti pravnih oseb javnega prava!

Ustanovitelj	
Način ustanovitve (vrsta pravnega akta)	
Naloge	
Financiranje	
Kdo izvaja nadzor finančnega poslovanja	
Pravila za nabavo blaga, storitev	
Pravila, ki veljajo za notranja in zunanja razmerja	

4.C Posebnost pravnega položaja članic Univerze v Ljubljani: pravna subjektiviteta je odvisna od vrste dejavnosti, ki jo članica opravlja.

Primer:

- visokošolsko izobraževanje (javna služba): kdo sklene pogodbo o zaposlitvi?
- izvedba znanstvene konference: kdo sklene pogodbo o najemu konferenčne dvorane?

5. Pravna oseba – organ pravne osebe

Pravna oseba stopa v pravna razmerja z drugimi pravnimi subjekti preko organov, ki so sestavljeni iz ene ali več oseb (posameznikov) (kolegijski – monokratični organ).

5.A **Primer:** A se zaposli v ministrstvu za javno upravo.

=> Kdo sta stranki pogodbe o zaposlitvi? _____

=> Kdo podpiše pogodbo? _____

=> Koga mora tožiti A zaradi premalo izplačane plače? _____

5. B **Primer:** Predsednik vlade podpiše mednarodno pogodbo. Koga je zavezal s podpisom te pogodbe?

- a) samega sebe
- b) državo
- c) drugo: _____

5. C **Primer:** Za potrebe ministrstva je treba kupiti nov službeni avto. AB d.o.o. avto dobavi, plačila pa ne prejme. Zoper koga bo vložil tožbo za plačilo kupnine?

- a) ministra
- b) generalnega sekretarja ministrstva
- c) predsednika vlade
- č) Republiko Slovenijo
- d) ministrstvo

5.D Vlada RS je sprejela Uredbo o povračilu stroškov prevoza na delo in z dela javnim uslužbencem in funkcionarjem v **državnih organih**. Za katere subjekte ta uredba velja?

<i>SUBJEKT</i>	<i>VELJAVNOST</i>
Fakulteta za upravo	
Gimnazija Šentvid	
Upravna enota Koper	
Urad Predsednika Republike Slovenije	
Varuh človekovih pravic	
Javno podjetje Snaga d.o.o.	
Agencija RS za zavarovalni nadzor	
Univerza v Mariboru	

6. Delitev na javni in zasebni sektor

6.A Pri spodnjih primerih navedi argumente za in proti umestitvi posameznega subjekta v javni oziroma zasebni sektor:

V pomoč naj bodo trije kriteriji:

- organizacijski (vrsta organizacije)
- funkcionalni (vrsta nalog)
- finančni (način financiranja)

	<i>SUBJEKT</i>	<i>JAVNI</i>	<i>ZASEBNI</i>
1.	AMZS		
2.	Javno podjetje Ljubljanski potniški promet d.o.o.		
3.	Društvo proti mučenju živali Nova Gorica		
4.	Lovska zveza Slovenije		
5.	Rdeči križ Slovenije		
6.	DARS d.d.		

B) PRIMERI IZPITNIH VPRAŠANJ ¹

1. Opredelel pojem javni sektor!
2. Navedi skupne značilnosti pravnih oseb javnega prava!
3. Naštej teritorialne / specializirane pravne osebe javnega prava in navedi naloge, ki jih opravljajo!

C) PRIMERI VPRAŠANJ ZA KOLOKVIJ

1. Na konkretnem primeru pojasni težavnost razmejitve med javnim in zasebnim sektorjem
2. Na konkretnem primeru pojasni, kdo je subjekt pravnega razmerja – država ali njen organ (oziroma predstojnik organa)?
3. Kdo sta stranki pogodbe o zaposlitvi v primeru, če bo A svoje delo opravljal v ministruvstvu?
4. Zoper koga se vložil tožba za plačilo odškodnine v primeru napake pri delovanju državnega organa?

D) VPRAŠANJA ZA UTRJEVANJE SNOVI

1. Katere so glavne skupine teoretičnih definicij javnega sektorja in kateri kriterij je pri posamezni definiciji osrednji?
2. Navedi definicijo javnega sektorja po ZJU, ZSPJS in ZJF!
3. Zakaj zakoni definirajo pojem javni sektor?
4. Zakaj so definicije pojma javni sektor v zakonodaji različne?
5. Kaj pomeni obstoj različnih zakonskih definicij javnega sektorja za položaj posameznega subjekta (njegove pravice in obveznosti)?
6. Na konkretnem primeru pojasni težavnost razmejitve med javnim in zasebnim sektorjem!
7. Kateri sta temeljni funkciji javnega sektorja in kdo jih izvaja?
8. V katere stopnje lahko razdelimo proces javnega upravljanja in kateri organi ga izvajajo?
9. Kaj je pravni subjekt?
10. Naštej vrste pravnih subjektov!
11. Naštej vrste pravnih oseb!
12. Naštej vrste pravnih oseb zasebnega prava!
13. Naštej vrste pravnih oseb javnega prava!
14. Katere so skupne značilnosti pravnih oseb javnega prava?
15. Naštej vrste javnih agencij! Naštej nekaj konkretnih primerov!
16. Ali so javna podjetja pravne osebe javnega prava?
17. Ali je Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) po novem še pravna oseba javnega prava?
18. Naštej vrste organov države (državnih organov)!
19. Naštej organe samoupravnih lokalnih skupnosti (občin)!
20. Kdo sta stranki pogodbe o zaposlitvi v primeru, če bo A svoje delo opravljal v ministruvstvu (ministruvstvo je organ države, država pa ima status pravne osebe)?

E) ZAKONODAJA

1. Zakon o javnih uslužbencih (1. člen, 6. člen)
2. Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (1. člen)
3. Zakon o javnih financah (3. člen)
4. Zakon o računskem sodišču (5. odst. 20. člena)
5. Zakon o javnih agencijah
6. Zakon o javnih skladih
7. Zakon o gospodarskih javnih službah
8. Zakon o zavodih
9. Zakon o vladi Republike Slovenije

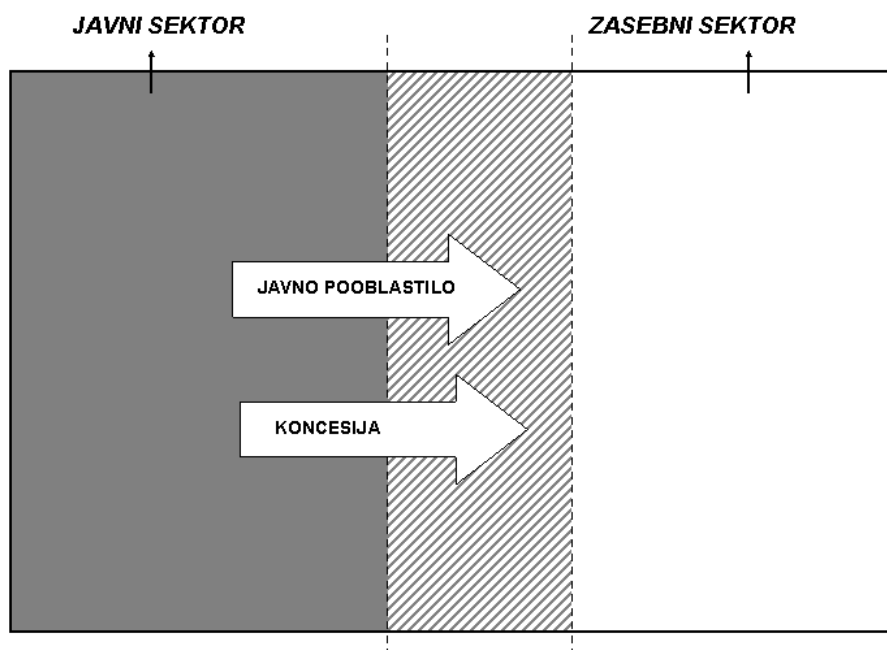
---

¹ glej tudi poglavje JAVNO POOBLASTILO in JAVNE SLUŽBE.

F) DODATNA LITERATURA

1. Bugarič, B. (2004): O prenosu pristojnosti z države na paradržavne in nedržavne organizacije: "razdržavljanje" države?, *Podjetje in delo*, letn. 30, št. 6/7, str. 1394 – 1402.
2. Kovač, P. (2005): Razlogi za privatizacijo upravnih nalog po svetu in pri nas, *Organizacija*, let. 28, št. 6 (2005), str. 278 – 286.
3. Pirnat, R. (1999): Pravne osebe javnega prava: sistem ali kaos, *Podjetje in delo*, letn. 25, št. 6/7, str. 910 – 922.
4. Rakar, I. (2005): Privatizacija javnega sektorja, *Pravna praksa*, let. 24, št. 25, str. 17 – 18.
5. Trstenjak, V. (2003): Pravne osebe, *GV založba*, Ljubljana.
6. Trstenjak, V. (1999): Pravne osebe javnega prava (primerjalnopravni prikaz), V: *Slovensko javno pravo na prehodu v novo tisočletje / V. Dnevni javnega prava*, Porotorož, 7. - 9. junij 1999, str. 105 – 119.
7. Virant, G. (2004): Prenos nalog javne uprave na nedržavne organizacije – primerjalni in teoretični vidiki, *Podjetje in delo*, letn. 30, št. 6/7, str. 1411 – 1418.

G) PRILOGE

- delovno besedilo -

Zavodi, organi in organizacije (c)	23693	24913	25868	27302	28330
Državni organi	7	7	7	7	8
Vlada, vladna služba	22	24	25	24	25
Ministrstvo	16	16	14	14	14
Sodišče (vrhovno, višje, okrožno, okrajno)	19	19	19	19	19
Tožilstvo	16	16	16	16	12
Pravobranilstvo	2	2	2	2	2
Delovno sodišče, socialno sodišče	60	60	60	60	60
Upravni organ v sestavi	49	54	58	58	59
Upravna organizacija v sestavi	8	8	8	8	8
Upravna enota	58	58	58	58	58
Organ, organizacija širše lokalne skupnosti	3	3	4	4	4
Občina (drugi organ, organiz. lokalne skupnosti)	192	192	192	193	193
Krajevna skupnost, druge ožje lokne skupnosti	1167	1165	945	969	959
Javni gospodarski zavod	-	1	1	5	5
Zavod	432	508	566	660	741
Javni zavod	1320	1352	1397	1447	1426
Skupnost zavodov	60	53	23	23	18
Zbornica	84	87	88	89	88
Članica univerze	-	-	-	-	26
Ustanova	69	104	124	140	155
Agrarna skupnost	42	73	91	225	288
Druge skupnosti	2	6	9	9	6
Politična stranka	35	35	34	38	36
Sindikati	3382	3605	3707	3823	3744
Društvo, zveza društev	15440	16194	17103	17950	18872
Društvo s statusom javnega interesa	-	-	-	2	2
Mednarodno društvo, zveza mednarodnih društev	-	-	-	-	3
Verska skupnost in podobne verske organizacije	756	815	856	923	945
Sklad	179	175	163	152	134
Javni sklad	-	2	10	17	21
Javna agencija	-	-	-	2	4

3.4. Poslovni subjekti po organizacijskih oblikah, 31. 12.

Business subjects by legal organisational forms, 31. 12.

	1999	2000	2001	2002	2003
SKUPAJ (a+b+c)	145602	140630	141559	140982	140237
Gospodarski subjekti (a+b)	121909	115517	115691	113680	111907
Pravne osebe (a+c)	80166	74204	74739	73648	73470
Gospodarski subjekti - pravne osebe (a)	56473	49291	48871	46346	45140
Družba z neomejeno odgovornostjo, (d. n. o.)	3696	3960	4006	3354	3375
Komanditna družba, (k. d.)	954	1163	1292	1175	1232
Družba z omejeno odgovornostjo, (d. o. o.)	48742	41227	40668	38938	38063
Delniška družba, (d. d.)	1365	1301	1281	1263	1197
Nameravana firma	4	5	4	4	2
Gospodarsko interesno združenje (GIZ)	87	98	132	140	138
Holding podjetje	14	12	12	11	2
Zadruga (z. o. o.)	500	509	509	503	426
Zadruga (z. b. o.)	28	35	36	39	45
Odvetniška družba	9	14	17	17	16
Podjetje za zaposlovanje invalidov	100	95	97	148	118
Glavna podružnica tujega poslovnega subjekta	246	256	265	274	270
Družbeno podjetje	303	261	233	212	57
Centralna banka	1	1	1	1	1
Banka	31	30	29	29	24
Hranilnica in druga finančna organizacija	108	104	92	78	41
Družba za upravljanje (d. d.)	23	19	14	11	5
Družba za upravljanje (d. o. o.)	27	23	23	22	22
Investicijska družba	45	43	38	31	27
Borza	2	2	2	2	1
Borzno posredniška družba	19	17	18	17	18
Agencija	2	4	5	5	5
Družba za vzajemno zavarovanje (d. v. z.)	-	1	1	1	1